

1990 No.GT 61

**AFKONDIGINGSBLAD
VAN
ARUBA**

LANDSEESLUIT van 3 september 1990 no. 9, bepalende de opneming in de afzonderlijke afdeling van het Afkondigingsblad van Aruba van de geldende tekst van de Werkliedenverordening.

Uitgegeven, 25 september 1990

De minister van Justitie,

H.S. Croes

DE GOUVERNEUR van Aruba,

Op de voordracht van de minister van Justitie,

Gelet op:

artikel 6, eerste lid, van de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur (AB 1987 no. GT 2);

HEEFT BESLOTEN:

- I. vast te stellen de in de bijlage bij dit landsbesluit opgenomen tekst van de Werkliedenverordening, zoals deze luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur (AB 1987 no. GT 2);
- II. dit landsbesluit op te nemen in de afzonderlijke afdeling van het Afkondigingsblad van Aruba.

Gegeven te Oranjestad, 3 september 1990

F.B. Tromp

De minister van Justitie,
H.S. Croes

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

1. De arbeiders die ten minste vijf jaar bij het Land Aruba in doorlopende dienst werkzaam zijn, kunnen voor zoveel daardoor het aantal van de voor elke dienst bepaalde kerngroep van werkkrachten niet wordt overschreden, na geneeskundig goedgekeurd te zijn, door het bevoegde gezag op de hierna bedoelde loon- en arbeidsvoorwaarden als werkmán worden aangesteld. Op het geneeskundig onderzoek in de vorige volzin bedoeld is het bepaalde in het vierde tot en met het achtste lid van artikel 8 van overeenkomstige toepassing.

2. Zij worden niet als ambtenaren aangemerkt.

3. Onder werkmán in de zin van deze landsverordening wordt mede verstaan de werkmán, bedoeld in het eerste lid, aan wie op eigen verzoek eervol ontslag is verleend in verband met indiensttreding bij een bij landsbesluit aangewezen rechtspersoon.

4. Voor een aanwijzing als bedoeld in het eerste lid, komt slechts in aanmerking een rechtspersoon in Aruba gevestigd, die op grond van zijn doelstelling en in financieel opzicht in een bijzondere verhouding staat tot Aruba.

5. Bij de aanstelling tot werkmán gaat, bij overigens gelijke geschiktheid, voor degene die het langst in doorlopende dienst is werkzaam geweest.

6. Voor aanstelling tot werkmán komen niet in aanmerking zij die de 35-jarige leeftijd reeds volbracht hebben. Van de in de voorgaande volzin bedoelde leeftijdsgrens van 35 jaren kan door het tot benoemen bevoegde gezag worden afgeweken, indien de werkmán reeds voor het volbracht hebben van zijn 35ste levensjaar werkzaam is geweest in enigerlei dienst van Aruba.

7. Indien het belang van de dienst zulks vordert, kan het bevoegde gezag ten aanzien van een werkkraft met speciale vakkennis afwijken van de termijn, in het eerste lid bepaald.

8. In geval van ontslag en daarop volgende aanstelling als werkmán als bedoeld in het eerste lid, moet een nieuw geneeskundig onderzoek plaatsvinden, indien gedurende het tijdvak, vallende na het ontslag en lopende tot de daarop volgende aanstelling, meer dan

drie maanden verstreken zijn. In geval van ontslag wegens ongeschiktheid voor de dienst op grond van een geneeskundig onderzoek zal voor een daaropvolgende aanstelling als werkman als bedoeld in het eerste lid, steeds een nieuw geneeskundig onderzoek moeten plaatsvinden.

Artikel 2

Voor de werkman wordt een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld, houdende nadere regelingen betreffende de dienstvoorwaarden, welk landsbesluit genoemd zal worden: Werkliedenbesluit.

Artikel 3

De werkman ontvangt tegelijk met zijn schriftelijke aanstelling, kosteloos in afschrift of afdruk, een exemplaar van het Werkliedenbesluit.

Artikel 4

1. De loonregelingen worden vastgesteld voor de werklieden in dienst van het Land Aruba bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

2. Verhoging of verlaging van eenmaal vastgestelde lonen heeft plaats, indien een duidelijk aanwijsbaar verschil met het loonpeil op de arbeidsmarkt aanwezig blijkt te zijn.

3. a. Boven en behalve het vastgestelde loon geniet de gehuwde werkman voor zijn ongehuwde wettige, gewettigde en/of stiefkinderen beneden de leeftijd van achttien jaar, laatstgenoemden voor zover zij geheel ten laste van de werkman komen, een kindertoelage, welke wordt toegekend door of namens het bevoegde gezag.

b. Onderdeel a is eveneens van toepassing op kinderen beneden de leeftijd van achttien jaar, die deel uitmaken van het gezin van de werkman, die hij geheel als eigen kinderen onderhoudt en opvoedt en die niet door de eigen ouders of hun voogden kunnen worden onderhouden en opgevoed, elk afzonderlijk geval door het bevoegde gezag te beoordelen.

- c. Het bepaalde in onderdeel b, is niet van toepassing op natuurlijke kinderen van de werkman, tenzij de moeder van deze kinderen is overleden en de werkman deze kinderen heeft erkend, dan wel de voogdij over deze kinderen uitoefent en bedoelde kinderen deel uitmaken van zijn gezin en geheel als eigen kinderen door hem worden onderhouden en opgevoed, elk afzonderlijk geval door het bevoegde gezag te beoordelen.
- d. Voor de toepassing van dit artikel worden met kinderen beneden de leeftijd van achttien jaren gelijkgesteld:
- 1°. kinderen van achttien tot vijftientig jaar, wier tijd behoudens in geval van ziekte of vakantie geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs;
 - 2°. kinderen van achttien tot vijftientig jaar, die naar het oordeel van het bevoegde gezag ten gevolge van ziekte of gebreken blijvend buiten staat zijn om met arbeid, die voor hun krachten is berekend, een derde te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde kinderen van gelijke leeftijd in staat zijn met arbeid te verdienen.
- e. Voor de toepassing van het in dit lid bepaalde worden als gehuwd beschouwd alle mannelijke werknemers, die gehuwd zijn of gehuwd zijn geweest, alsmede alle vrouwelijke werknemers, die gehuwd geweest zijn en niet zijn hertrouwd.
- f. Nadere voorschriften omtrent de toekenning van kindertoe-lage worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 5

In de loonregelingen worden bepalingen opgenomen betreffende toekenning van vergoedingen wegens overwerk.

Artikel 6

Loonsverhogingen, voor zover in de betreffende loonregelingen daarop is gerekend, worden toegekend overeenkomstig de voorschriften, neergelegd in de desbetreffende loonregeling.

HOOFDSTUK II

Pensioenen

Artikel 7

Aan de werkman en aan zijn weduwe en wezen wordt, overeenkomstig de navolgende bepalingen, pensioen verleend bij landsbesluit.

Artikel 8

1. De werkman heeft recht op pensioen:

- a. indien hij wordt ontslagen, nadat hij de leeftijd van ten minste 55 jaren en een diensttijd van ten minste 25 jaren heeft vervuld;
- b. indien hij wordt ontslagen op grond van het bepaalde in artikel 48 van deze landsverordening;
- c. indien hij voor de verdere dienst ongeschikt is verklaard uit hoofde van ouderdom of van ziels- of lichaamsziekte of gebreken, tenzij bij landsbesluit, de Raad van Advies gehoord, bepaald wordt dat deze het gevolg zijn van ongeregeld gedrag, van eigen moedwillige handelingen of van het belemmeren van een geneeskundige of heelkundige behandeling, waardoor de geschiktheid voor de dienst zou kunnen zijn herwonnen;
- d. indien hij voor de verdere dienst ongeschikt is verklaard uit hoofde van ziekte of gebreken, welke ontstaan zijn in en door de uitoefening van de dienst en niet aan de schuld of grove nalatigheid van de werkman zijn te wijten.

2. Ook kan het pensioen vroeger dan bij in onderdeel a van het eerste lid bepaalde dienst- en leeftijden om bijzondere redenen bij landsbesluit worden verleend, doch niet dan na een diensttijd van ten minste 10 jaren.

3. De ongeschiktheid, bedoeld in de onderdelen c en d van het eerste lid van dit artikel, moet worden vastgesteld door een geneeskundig onderzoek, terwijl de betreffende geneeskundige verklaring de aard van de ziekte of gebreken zal aangeven en tevens de omstandigheden vermelden, welke op de verlening van het pensioen en op de omvang daarvan van invloed kunnen zijn.

4. Het geneeskundig onderzoek bedoeld in het derde lid, geschiedt door een geneeskundige commissie van ten minste drie leden, bij landsbesluit te benoemen, terwijl de opdracht tot keuring uitgaat van het bevoegde gezag.

5. De belanghebbende moet vóór het plaats hebben van enig onderzoek als bedoeld in het vierde lid, verklaren of hij vroeger al dan niet en zo ja, waar, wanneer en met welke uitslag is gekeurd geworden.

6. Indien de belanghebbende zich niet in Aruba bevindt, kan bij landsbesluit een ander lichaam of één of meer deskundige personen worden aangewezen voor het onderzoek als bedoeld in het vierde lid.

7. Elk geneeskundig onderzoek als in dit artikel bedoeld, geschiedt naar daartoe bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen.

8. Tegen de beslissing van de geneeskundige commissie, bedoeld in het vierde lid van dit artikel, kan de belanghebbende in beroep komen volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen.

Artikel 9

1. De werkmán aan wie al dan niet op eigen verzoek ontslag wordt verleend en die een voor pensioen geldige diensttijd van ten minste 10 jaren in actieve burgerlijke dienst heeft vervuld en later niet als zodanig wordt herplaatst, verkrijgt recht op pensioen, wanneer hij de leeftijd van 55 jaren heeft bereikt of overschreden en dan tevens een diensttijd van 25 jaren vervuld of overschreden zou zijn, indien hij niet was ontslagen en regelmatig was blijven door-dienen.

2. De werkmán die met uitzicht op uitgesteld pensioen wordt ontslagen, verkrijgt met ingang van het tijdstip van de afkeuring recht op pensioen, indien hij uit hoofde van ziekte of gebreken ongeschikt is geworden voor het vervullen van de functie waaruit hij als werkmán werd ontslagen. De ongeschiktheid, bedoeld in de voorgaande volzin, moet worden vastgesteld door een geneeskundig onderzoek waarvoor het bepaalde in het vierde tot en met het achtste lid van artikel 8 van toepassing is.

Artikel 10

1. Als diensttijd, zowel voor de beoordeling van de pensioen-aanspraken als voor de berekening van het pensioen, komt in aanmerking:

- a. de tijd, gedurende welke de betrokkene vóór zijn aanstelling als werkmán in loondienst van het Land Aruba werkmán was, perioden korter dan drie maanden niet medegerekend;
- b. de tijd, gedurende welke de werkmán na zijn aanstelling inkomsten als zodanig heeft genoten;
- c. de tijd, gedurende welke in of buiten Aruba werkelijke dienst is verricht als schutter of als vrijwilliger bij het Vrijwilligerskorps Curacao of bij het Vrijwilligerkorps Burgerwacht Aruba;
- d. de tijd welke de werkmán volgens de bepalingen van de Pensioenverordening landsdienaren voor pensioen in aanmerking zou kunnen brengen, ware hij ambtenaar gebleven;
- e. de tijd, door de in artikel 1, derde lid, bedoelde werkmán vervuld bij de in dat artikellid bedoelde rechtspersoon.

2. De tijd, gedurende welke verlof of ziekteverlof is genoten, telt voor de berekening van de diensttijd ten volle mee.

3. De tijd, doorgebracht vóór het bereiken van het 18de levensjaar, blijft bij het bepalen van de in het eerste lid bedoelde tijden buiten aanmerking.

Artikel 11

Als diensttijd komt niet in aanmerking de tijd:

- a. gedurende welke de werkmán vóór of na zijn aanstelling als zodanig:
 - 1°. verlof had zonder behoud van loon;
 - 2°. geschorst was in zijn functie, tenzij de schorsing wegens het instellen van een onderzoek is toegepast en dat onderzoek te zijnen gunste uitvalt;
- b. welke reeds met pensioen vergolden wordt ten laste van de Rijksbegroting, van de begroting van Suriname, van de Nederlandse Antillen, of van Aruba of van enig publiekrechtelijk lichaam in Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen of Aruba, of van enig door het openbaar gezag aldaar ingesteld fonds.

Artikel 12

Voor de werkmán die, na om welke redenen ook ontslagen te zijn, later wordt herplaatst, is de diensttijd, vóór het ontslag vervuld - met inachtneming van het bij artikel 11, onderdeel a, ten tweede, bepaalde - gelijkelijk geldig als die, na de herplaatsing vervuld.

Artikel 13

1. De werkmán kan na zijn aanstelling als zodanig de vóór zijn aanstelling doorgebrachte diensttijd, als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdelen a, c en d, voor pensioen geldig doen verklaren.

2. Het verzoek hiertoe moet schriftelijk door bemiddeling van de dienstchef worden gericht tot de directie van het Werkliedenpensioenfonds binnen een jaar na de aanstelling tot werkmán.

Artikel 14

1. Als grondslag voor de regeling van het pensioen wordt genomen de middelsom van de pensioengrondslag, welke gedurende de laatste 24 kalendermaanden voor de werkmán heeft gegolden.

2. Waar de in het eerste lid bedoelde grondslag niet kan gelden wordt daartoe genomen de middelsom over het kortere tijdvak waarover de pensioengrondslagen lopen.

Artikel 15

1. Het pensioen bedraagt voor elk door de werkmán in vaste dienst doorgebracht of als zodanig geldig verklaard dienstjaar 1,75% van de in artikel 14 bedoelde middelsom.

2. Het pensioen, bedoeld in onderdeel c van het eerste lid van artikel 8, bedraagt niet minder dan 35% van de voornoemde middelsom.

3. Het pensioen, bedoeld in onderdeel d van het eerste lid van artikel 8, wordt berekend naar het aantal jaren diensttijd, dat de werkmán tot zijn 60ste levensjaar zou hebben kunnen vervullen, indien hij niet wegens de aldaar genoemde redén zou zijn ontslagen.

4. Dienstjaren boven 40 blijven voor de berekening van het pensioen buiten aanmerking.

Artikel 16

1. Het pensioen wordt berekend over de gehele diensttijd; een gedeelte van een maand wordt voor een gehele maand berekend.

2. Het bedrag wordt naar boven afgerond tot het naaste getal in volle florins, dat een veelvoud is van 3.

Artikel 17

1. De weduwe van een werkmán, van een vrijwillige deelgenoot of van een gepensioneerde werkmán heeft recht op weduwnpensioen.

2. Geen recht op weduwnpensioen ontstaat, indien het huwelijk was gesloten, nadat het ontslag van de werkmán was ingegaan, tenzij:

- a. de echtgenoot recht had op invaliditeitspensioen en op het tijdstip van het huwelijk de 60-jarige leeftijd nog niet had volbracht;
- b. de echtgenoten reeds voor het ontslag met elkaar gehuwd waren geweest en mits het huwelijk was gesloten, voordat de echtgenoot de 60-jarige leeftijd had bereikt.

Artikel 18

1. De wezen van een overleden werkmán, vrijwillige deelgenoot of gepensioneerde werkmán hebben recht op wezenpensioen, tenzij:

- a. het huwelijk, waaraan zij hun staat ontleen, is gesloten op een zodanig tijdstip dat krachtens artikel 17, tweede lid, geen recht op weduwnpensioen ontstaat;
- b. zij zijn geadopteerd tijdens een huwelijk als bedoeld in onderdeel a.

2. Onder wezen verstaat deze landsverordening:

- a. de minderjarige wettige en gewettigde kinderen van een overleden werkmán;
- b. de ongehuwde wettige en gewettigde kinderen van 21 tot 25 jaar van een overleden werkmán, wier tijd, behoudens in geval van ziekte of vakantie, geheel of grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met het volgen van onderwijs;
- c. de ongehuwde wettige of gewettigde kinderen van 21 tot 25 jaar van een overleden werkmán, indien bij landsbesluit wordt bepaald dat zij ten gevolge van ziekte of gebreken blijvend buiten staat zijn om met arbeid die voor hun krachten is berekend, een derde te verdienen van hetgeen lichamelijk en geestelijk gezonde kinderen van gelijke leeftijd in staat zijn met arbeid te verdienen. Onder gewettigde kinderen worden verstaan kinderen die gewettigd zijn vóór het overlijden van de werkmán.

Artikel 19

1. Indien bij landsbesluit wordt bepaald dat een werkmán, vrijwillige deelgenoot of gepensioneerdé werkmán is vermist, hebben degenen die aan zijn overlijden recht op pensioen zouden ontlénen, recht op tijdelijk pensioen op dezelfde voet als in de voorgaande bepalingen is omschreven.

2. Bij landsbesluit wordt het tijdstip van ingang van dit pensioen bepaald.

3. Het tijdelijk pensioen gaat van rechtswege over in een voortdurend pensioen zodra het overlijden van de vermiste vaststaat.

Artikel 20

1. Een weduwe die een nieuw huwelijk aangaat, verliest haar aanspraak op het genot van het pensioen met ingang van de eerste dag van de maand volgende op die waarin het huwelijk plaats heeft.

2. Bij ontbinding van het nieuwe huwelijk herleeft de aanspraak op het genot van het vorige pensioen. Indien ten gevolge van de ontbinding van het laatst gesloten huwelijk recht op een hoger pensioen wordt verkregen dan in de voorgaande volzin wordt bedoeld, wordt dit hogere pensioen toegekend. Het pensioen gaat in beide gevallen in op de eerste dag van de maand waarin dat huwelijk is ontbonden.

3. Tot de uitbetaling van het pensioen wordt overgegaan, nadat van de weduwe een schriftelijke verklaring is ontvangen, dat zij niet hertrouwd is. Een dergelijke verklaring dient om de zes maanden, telkens in juni en december, door de weduwe te worden overgelegd. Een weduwe die een verklaring indient, welke met de waarheid in strijd is, verliest voorgoed alle recht op pensioen.

Artikel 21

1. Het pensioen van de weduwe van de werkmán bedraagt vijfachtste gedeelte van het pensioen waarop de werkmán recht of uitzicht zou hebben gehad, indien hem met ingang van de dag na die van zijn overlijden ontslag was verleend.

2. Indien de werkmán overlijdt vóór het bereiken van de leeftijd van 60 jaar, wordt voor de berekening van het eigen pensioen zijn diensttijd doorgeteld tot het einde van de maand waarin hij de leeftijd van 60 jaar zou hebben bereikt.

3. Het pensioen van de weduwe van een vrijwillige deelgenoot bedraagt vijfachtste gedeelte van het pensioen waarop de overledene uitzicht had.

4. Het pensioen van de weduwe van een gepensioneerde werkmán bedraagt vijfachtste gedeelte van het pensioen waarop de overledene recht had.

Artikel 22

Het wezenpensioen bedraagt:

- a. voor elk kind wiens moeder aan het overlijden van de vader recht op pensioen ontleent, een achtste gedeelte van het pensioen van de overledene, berekend overeenkomstig artikel 21; wanneer het weduwenpensioen van de moeder wegens het aangaan van een nieuw huwelijk, overlijden of vermissing is geëindigd, wordt het wezenpensioen verhoogd tot twee-achtste gedeelte van het bedrag waarvan het is afgeleid;
- b. voor elk ander kind, twee-achtste gedeelte van het pensioen van de overledene, berekend overeenkomstig artikel 21.

Artikel 23

1. Het weduwenpensioen en het wezenpensioen worden naar boven afgerond tot het naast-hogere bedrag in volle florins, dat een veelvoud is van 3.

2. Het gezamenlijk bedrag aan weduwen- en wezenpensioen gaat het bedrag waarvan de pensioenen zijn afgeleid niet te boven.

3. Indien wegens de toepassing van het tweede lid de pensioenen een vermindering moeten ondergaan, geschiedt deze in evenredigheid van hun bedragen.

Artikel 24

Het pensioen van de weduwe en van de wezen van een werkmán die ten gevolge van de omstandigheden, bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel d, is overleden, bedraagt niet minder dan de overeenkomstige uitkeringen in geld, welke op grond van de Landsverordening ongevallenverzekering zouden zijn genoten.

Artikel 25

Indien de kinderen aan het overlijden van ieder van hun ouders aanspraak op pensioen ontlenen, wordt het hoogste van de pensioenen toegekend.

Artikel 26

Het tijdelijk pensioen is gelijk aan het pensioen waarop recht zou bestaan, indien de vermiste op de dag van zijn vermissing was overleden.

Artikel 27

Het weduwenpensioen bedraagt niet minder dan:

- a. voor de weduwe van de werkmán 30% van de voor de werkmán onmiddellijk vóór het overlijden gegolden hebbende pensioengrondslag;
- b. voor de weduwe van de gepensioneerde werkmán 30% van de in artikel 14 bedoelde middelsom, welke als grondslag heeft gediend bij de berekening van het pensioen van de werkmán.

Artikel 28

1. Werklieden, die worden ontslagen met uitzicht op pensioen volgens het bepaalde in artikel 9, eerste lid, kunnen voor de vrouw, met wie zij gehuwd zijn op de datum van ingang van het ontslag, voor de kinderen uit dit huwelijk, voor hun kinderen uit vroegere huwelijken en voor hun gewettigde kinderen, die op bovengenoemd tijdstip reeds geboren waren, aanspraak op weduwen- en wezenpensioen blijven behouden op de voet van het bepaalde in het tweede tot en met het negende lid van dit artikel.

2. Het vrijwillig deelgenootschap, bedoeld in het eerste lid, wordt verkregen na daartoe door de gewezen werkmán bij aangetekend verzonden schrijven gedaan verzoek. Dit verzoek moet binnen zes maanden na de dag van ingang van het ontslag zijn ontvangen door de directie van het Werkliedenpensioenfonds.

3. Is het in het tweede lid bedoelde verzoek niet binnen de daarbij genoemde termijn ontvangen, dan wordt de gewezen werkmán geacht van het vrijwillig deelgenootschap te hebben afgezien, tenzij hij binnen die termijn is overleden. In dat geval wordt hij geacht van de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid te hebben gebruik gemaakt.

4. Voor vrijwillig deelgenootschap is, te rekenen van de dag van ingang van het ontslag, een bijdrage verschuldigd van:

- a. 6% van de pensioengrondslag, waarover laatstelijk vóór het ontslag voor weduwen- en wezenpensioen werd bijgedragen, ingeval het deelgenootschap betreft de echtgenote, dan wel de echtgenote en één of meer kinderen;
- b. 3% van de pensioengrondslag, waarover laatstelijk vóór het ontslag voor weduwen- en wezenpensioen werd bijgedragen, ingeval het deelgenootschap betreft één of meer kinderen.

De verandering van het bijdragenpercentage gaat in met de eerste der maand volgende op die, waarin de omstandigheid, die op de verlaging van invloed is, ontstaat.

5. Vrijwillige deelgenoten hebben de ingevolge het vierde lid verschuldigde bijdrage maandelijks te voldoen. Indien de bijdrage van de betrokkene een jaar na het einde van de maanden, waarover zij verschuldigd is, nog niet is voldaan, houdt de nalatige op vrijwillige deelgenoot te zijn.

6. Van veranderingen van woonplaats wordt door de vrijwillige deelgenoot onverwijld kennis gegeven aan de directie van het Werkliedenpensioenfonds.

7. Van het vrijwillig deelgenootschap kan te allen tijde afstand worden gedaan. Het onherroepelijk verlangen daartoe moet bij aangetekend verzonden brief worden kenbaar gemaakt aan de directie an het Werkliedenpensioenfonds. Het vrijwillig deelgenootschap eindigt in dat geval op de laatste dag der maand, waarin het betrokken schrijven is ontvangen.

8. Het vrijwillig deelgenootschap komt te vervallen met de dag van ingang van het uitgesteld pensioen, met die van ingang van de herplaatsing als werkmán in de zin van deze landsverordening, dan wel met die van ingang van toetreding als deelgenoot in het Algemeen Pensioenfonds van Aruba.

9. De bijdragen zijn verschuldigd:
- a. tot en met de maand, waarin het vrijwillig deelgenootschap eindigt, ingevolge het bepaalde in het zevende lid, hetzij ten gevolge van overlijden, hetzij door verlies van deelgerechtigde betrekkingen;
 - b. tot het tijdstip, waarop het vrijwillig deelgenootschap vervalt, ingevolge het bepaalde in het achtste lid.

Artikel 29

De werkmán is vóór zijn pensionering verplicht bij te dragen voor eigen- en weduwen- en wezenpensioen. De bijdragen worden ingehouden bij de betaling van het loon.

Artikel 30

1. Ten behoeve van zijn eigen pensioen is de werkmán verplicht 4% van de in artikel 33 bedoelde pensioengrondslag bij te dragen.

2. Ten behoeve van het weduwen- en wezenpensioen is de werkmán verplicht 3% van de in artikel 33 bedoelde pensioengrondslag bij te dragen.

3. Over diensttijd welke op grond van artikel 11 niet medetelt voor pensioen, is geen bijdrage voor eigen pensioen verschuldigd.

4. De werkmán is de in het eerste en tweede lid bedoelde bijdragen verschuldigd over de tijd, bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdelen a en c, voor zover deze tijd op grond van artikel 13 voor pensioen geldig is verklaard. Deze bijdragen worden berekend over de eerste bij aanstelling tot werkmán geldende pensioengrondslag.

Artikel 31

1. De in artikel 30, vierde lid, bedoelde bijdragen worden aangezuiverd door inhouding op het loon van bij landsbesluit te bepalen gelijkblijvende maandelijkse termijnen, welke niet meer mogen bedragen dan 10% van de pensioengrondslag.

2. Bij pensionering van een werkmán of bij overlijden van een werkmán of een gepensioneerde worden de alsdan nog verschuldigde bijdragen ingevolge het eerste lid aangezuiverd door inhouding van een bij landsbesluit te bepalen percentage van het pensioen hierop met inachtneming van een minimum van 5% en een maximum van 20%.

3. Wanneer het weduwen- en wezenpensioen ophoudt of een werkman zonder recht op pensioen de dienst verlaat, wordt het nog niet betaalde gedeelte van het verschuldigde bedrag niet ingevorderd.

4. Evenmin geschiedt die invordering in de gevallen waarin en zolang aan een gepensioneerde werkman of de pensioen genietende weduwe en wezen het pensioen geheel of gedeeltelijk niet wordt uitbetaald, tenzij bij de gedeeltelijke uitbetaling van het pensioen het uit te keren bedrag hoger is dan de in te houden aanzuivering, in welk geval deze bij landsbesluit nader wordt geregeld.

Artikel 32

Kwijtschelding van bijdragen krachtens dit hoofdstuk verschuldigd of teruggaaf daarvan, indien voldaan, wordt niet verleend.

Artikel 33

1. De som welke voor de werkman tot pensioengrondslag moet strekken, wordt afgeleid van het week- of maandloon volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vast te stellen tabel.

2. Voor de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk wordt onder loon verstaan het aan het hoofdberoep verbonden vaste loon, zonder bijrekening van toelagen, indemniteiten, emolumenten, wisselvallige of tijdelijke inkomsten of andere voordelen.

Artikel 34

1. Pensioen wordt niet anders verleend dan op aanvraag door of vanwege de belanghebbende, bij landsbesluit houdende vermelding van de gronden waarop het wordt verleend.

2. De aanvraag om pensioen moet schriftelijk geschieden en wordt bij de Gouverneur ingediend onder overlegging van:

a. ingeval de aanvraag wordt gedaan op grond van het bepaalde in artikel 8, eerste lid, onderdeel a, en artikel 9, eerste lid, een uittreksel uit het geboortenregister of uit het kerkelijk doopboek of bij ontstentenis hiervan een akte van bekendheid, afgegeven door het Hoofd van het plaatselijk bestuur van de geboorte- of woonplaats van de aanvrager, op de verklaring van twee getuigen;

- b. ingeval de aanvraag wordt gedaan op grond van het bepaalde in artikel 8, eerste lid, onderdelen c en d, een verklaring als bedoeld in het derde lid van dat artikel;
- c. een door de Directeur van het Algemeen Pensioenfonds van Aruba opgemaakte en door de betreffende dienst geverifieerde verklaring, bevattende opgave van de dienstjaren, de inkomsten die tot bepaling van de pensioengrondslag hebben gestrekt en het pensioenbedrag waarop de betrokkene recht kan doen gelden.

3. Indien het pensioen wordt aangevraagd ten behoeve van weduwen en wezen, zullen benevens de verklaring, genoemd in het tweede lid, onderdeel c, worden overgelegd:

- a. uittreksel uit de overlijdensakte van de werkman;
- b. uittreksel uit de huwelijksakte van de werkman;
- c. uittreksel uit de geboorteakte van de kinderen alsmede, indien het gewettigde kinderen betreft, bewijzen van de wettiging.

4. Indien het pensioen wordt aangevraagd ten behoeve van weduwen en wezen van gepensioneerde werklieden, vindt het in het derde lid bepaalde overeenkomstige toepassing, met dien verstande nochtans, dat geen overlegging behoeft te geschieden van de stukken, bedoeld in het tweede lid, onderdeel c.

5. Bij gebreke van stukken als bedoeld in het tweede, derde en vierde lid, kan bij landsbesluit worden bepaald dat met andere stukstukken genoegzaam wordt genomen, indien deze voor de regeling van het pensioen voldoende worden geacht.

6. Indien wezenpensioenen worden toegekend, worden in het desbetreffende landsbesluit de geboortedata van de kinderen vermeld, benevens de bedragen waartoe de wezenpensioenen ambtshalve worden verminderd, wanneer het recht op uitkering voor een of meer wezen vervalt.

Artikel 35

1. Ter verkrijging van pensioen of tot behoud van het hem toegekende pensioen dient de wees, bedoeld in artikel 18, tweede lid, onderdeel b, een verzoekschrift in te dienen bij de Gouverneur onder overlegging van:

- a. ingeval hij niet in het genot was van pensioen:

1°. de stukken, bedoeld in artikel 34, derde en vierde lid;

2°. een verklaring waaruit blijkt welke onderwijsinrichting de wees bezoekt of welke studie hij volgt, afgegeven door het hoofd of de directeur van de desbetreffende onderwijsinrichting, of een bewijs van inschrijving aan een universiteit of hogeschool of een verklaring van de directeur van de Directie Onderwijs. De hiervoor bedoelde verklaring dient te vermelden, vanaf welk tijdstip de wees de desbetreffende onderwijsinrichting bezoekt of de desbetreffende studie volgt;

b. ingeval de wees reeds in het genot was van pensioen: een verklaring als bedoeld in onderdeel a, ten tweede.

2. Ter verkrijging van pensioen of tot behoud van het hem toegekende pensioen dient de wees bedoeld in artikel 18, tweede lid, onderdeel c, een verzoekschrift in te dienen bij de Gouverneur onder overlegging van:

a. ingeval hij niet in het genot was van pensioen:

1°. de stukken, bedoeld in artikel 34, derde en vierde lid;

2°. een geneeskundige en/of andere verklaring waaruit blijkt dat de betrokken wees verkeert in de omstandigheden als bedoeld in artikel 17, tweede lid, onderdeel c. Bij verpleging in een inrichting dient tevens de naam en aard van de inrichting te worden vermeld. De hiervoor bedoelde verklaringen dienen tevens te vermelden, vanaf welk tijdstip de betrokken wees in de bedoelde omstandigheid verkeert;

b. in geval de wees reeds in het genot was van pensioen: een verklaring als in onderdeel a, ten tweede, van dit lid.

3. Het in het eerste en tweede lid bedoelde verzoekschrift dient binnen zes maanden na het ontstaan van de in dit artikel bedoelde omstandigheden te worden ingediend. Het pensioen gaat dan in met ingang van de datum waarop vorenbedoelde omstandigheden zijn ontstaan. Is het verzoekschrift niet binnen zes maanden ingediend, dan gaat het pensioen in op de eerste dag van de maand volgende op die waarin het verzoekschrift is ontvangen.

4. Indien de in het tweede lid van dit artikel bedoelde wees buiten staat is zelf een verzoekschrift in te dienen, geschiedt zulks door zijn wettelijke vertegenwoordiger. Ingeval de wees geen wettelijke vertegenwoordiger heeft, kan het verzoekschrift worden ingediend door degene van wie bij landsbesluit is bepaald dat de wees te zijnen laste is.

5. Het pensioen wordt toegekend voor de tijd, dat een der in dit artikel bedoelde omstandigheden aanwezig is. De wees of degenen die krachtens dit artikel bevoegd zijn tot indiening van het verzoekschrift, dienen eigener beweging, onverwijld en schriftelijk kennis te geven aan de Gouverneur van iedere wijziging in bedoelde omstandigheden.

Artikel 36

1. Als de aanvraag, bedoeld in artikel 34, niet is ingekomen binnen achttien maanden na het ontstaan van de omstandigheden die aanspraak geven op pensioen, gaat het pensioen in op de eerste dag van het kwartaal volgende op dat waarin de aanvraag is ingekomen.

2. Is de aanvraag binnen voorgeschreven tijdvak ingekomen, dan gaat het pensioen in:

- a. voor de werkmán op de dag waarop het ontslag uit de dienst is ingegaan;
- b. voor de weduwe en wezen met ingang van de dag volgende op die van het overlijden van de werkmán of de gepensioneerde werkmán, waaraan het recht wordt ontleend;
- c. voor een wees, geboren na het overlijden van de werkmán, met ingang van de maand waarin de geboorte heeft plaats gehad.

3. Een aanvankelijk geweigerd pensioen of een verhoging van pensioen gaat behalve in het geval, bedoeld in het vierde lid, eerst in met de dag waarop de aanvraag die leidde tot toekenning van het aanvankelijk geweigerd pensioen of tot verhoging van het pensioen, bij de Gouverneur is ingekomen.

4. Ligt aan de aanvankelijke weigering of toekenning van een te laag pensioen ten grondslag een dwaling ten aanzien van de feiten, die niet of niet uitsluitend aan een verzuim of een verkeerde opgave van de belanghebbende te wijten is, dan gaat, indien de in het derde lid bedoelde aanvraag binnen achttien maanden na de dagtekening van het aanvankelijke landsbesluit bij de Gouverneur is ingekomen, het pensioen of hoger pensioen in met de dag waarop het recht daarop werd verkregen.

Artikel 37

1. Het pensioen eindigt:

- a. in geval van overlijden met het einde van de maand waarin het overlijden heeft plaats gehad;

b. in elk ander geval met inachtneming nochtans van het bepaalde in artikel 21, tweede lid, met het einde van de maand waarin de oorzaak tot beëindiging van het betreffende pensioen is ontstaan.

2 a. Na het overlijden van een gepensioneerde werkmán wordt aan diens weduwe een bedrag uitgekeerd gelijk aan drie maal het bedrag van het maandelijks pensioen van de overledene op het tijdstip van overlijden, vermeerderd met de daarop komende duurtetoelage en kindertoelage.

b. Indien de overledene geen betrekking als bedoeld in onderdeel a, nalaat, geschiedt de uitkering ten behoeve van de minderjarige wettige of natuurlijke kinderen van de werkmán, ten aanzien van wie familierechtelijke betrekkingen bestaan. Ontbreken ook zodanige kinderen, dan geschiedt de uitkering, indien de overledene kostwinner was van ouders, broeders, zusters, meerderjarige kinderen of stiefkinderen, ten behoeve van deze betrekkingen.

c. Laat de overledene ook geen betrekkingen als in onderdeel b bedoeld, na, dan wordt het in onderdeel a bedoelde bedrag geheel of ten dele aangewend voor de betaling van de kosten van de laatste ziekte en van de lijkbezorging.

Artikel 38

1. De pensioenen zijn onvervreemdbaar.

2. De rechthebbende kan over de nog niet vervallen termijnen van zijn pensioen op generlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of belening.

3. Indien hij last geeft het pensioen voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving te allen tijde herroepen.

4. Alle overeenkomsten en beschikkingen strijdig met het in het eerste, tweede en derde lid bepaalde, zijn nietig.

5. Onder de bij het tweede lid verboden verpanding of belening is niet begrepen de verpanding of belening ter verkrijging van voorschotten van het Land Aruba of van enig ander publiekrechtelijk lichaam in Nederland, de Nederlandse Antillen of Aruba, en van liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, al of niet tegen rente verschaft, mits de bepalingen, waarnaar de voorschotten geschieden, zijn goedgekeurd in Aruba bij landsbesluit, in Nederland door de Gevolmachtigde Minister van Aruba.

6. Wanneer iemand die krachtens dit hoofdstuk pensioen geniet, in een gesticht of een instelling van weldadigheid, door het openbare gezag erkend of beheerd, is opgenomen of op welke wijze ook door een zodanig gesticht of zodanige instelling of vanwege een burgerlijke gemeente of het openbaar gezag wordt verpleegd, wordt, zolang dat geschiedt, het pensioen uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of die gemeente of aan dat betrokken openbare gezag.

7. Indien het bedrag van het pensioen, dat der verpleegkosten overtreft, wordt het verschil zo spoedig mogelijk door het betrokken bestuur of openbaar gezag aan degene, die het pensioen geniet of aan diens wettelijke vertegenwoordiger uitbetaald.

8. In bijzondere gevallen kan, bij landsbesluit, op verzoek van iemand, als bedoeld in het zesde lid of van diens wettelijke vertegenwoordiger worden bepaald dat het pensioen geheel of gedeeltelijk aan een ander of aan anderen, dan in het zesde lid vermeld, wordt uitbetaald.

Artikel 39

Alle recht op pensioen krachtens deze landsverordening gaat verloren voor de weduwe en wezen, die veroordeeld zijn ter zake van het ombrengen van degene, aan wie zij de pensioenaanspraken zouden kunnen ontlenuen.

Artikel 40

1. Wanneer een gewezen werkmán, die overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk pensioen geniet, uit hoofdbetrekking inkomsten geniet of gaat genieten, welke direct of indirect ten laste komen van het Land en het gezamenlijk bedrag aan pensioen en inkomsten het laatstelijk voor zijn pensionering genoten loon uit de betrekking waarin hij gepensioneerd is, overschrijdt, wordt het pensioen met het bedrag dier overschrijding verminderd.

2. In bijzondere gevallen kan bij landsbesluit ontheffing worden verleend van het bepaalde in het eerste lid.

Artikel 41

De invorderbare pensioenbedragen welke gedurende vijf achtereenvolgende jaren niet zijn geïnd, worden aangemerkt als verjaard.

HOOFDSTUK III

Straffen

Artikel 42

1. De werkmán, die de hem opgelegde verplichting niet nakomt of zich overigens aan plichtsverzuim schuldig maakt, kan deswege worden gestraft.

2. Plichtsverzuim omvat zowel het overtreden van enig voorschrift als het doen of nalaten van iets, hetwelk een goed werknemer in gelijke omstandigheden behoort na te laten of te doen.

Artikel 43

1. De straffen welke door het bevoegde gezag kunnen worden toegepast, zijn:

- a. berisping;
- b. buitengewone dienst;
- c. geldboete;
- d. schorsing zonder loon;
- e. ontslag.

2. De toepassing van de in het eerste lid, onderdelen b,c,d en e, genoemde straffen geschiedt met inachtneming van het navolgende:

- a. buitengewone dienst wordt opgelegd voor ten hoogste zes uren, met een maximum van drie uren per dag;
- b. geldboete bedraagt ten minste één florin en ten hoogste vijftig florin;
- c. schorsing wordt opgelegd voor ten hoogste veertien dagen;
- d. ontslag wordt al dan niet eervol verleend.

3. De beslissingen worden schriftelijk gegeven en met redenen omkleed.

4. De straf, behalve die van berisping, wordt niet ten uitvoer gelegd, zolang zij niet onherroepelijk is geworden, tenzij bij de strafoplegging onmiddellijke tenuitvoerlegging is bevolen.

5. De straffen genoemd in het eerste lid, onderdelen a tot en met d, kunnen door de hoofden van dienst worden opgelegd, indien het bevoegde gezag dat bepaalt.

Artikel 44

1. Van de beslissingen van het hoofd van dienst staat binnen veertien dagen na ontvangst daarvan beroep open bij het bevoegde gezag.

2. Van de beslissingen van het bevoegde gezag staat binnen veertien dagen na ontvangst daarvan beroep open bij een telkenjare bij landsbesluit te benoemen commissie, waarvan als voorzitter fungeert de president of een der leden van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba.

3. In beroep mag betrokkene zich bedienen van de bijstand van een raadsman.

HOOFDSTUK IV

Beëindiging van de dienst

Artikel 45

De dienst eindigt:

- a. door overlijden;
- b. door ontslag.

Artikel 46

Ontslag wordt door het bevoegde gezag verleend:

- a. al dan niet met de bijvoeging "eervol", met opgave van redenen;
 - b. al dan niet met de bijvoeging "niet eervol", met opgave van redenen:
- 1°. bij wijze van straf;
 - 2°. wanneer de werkmán door ontslag te vragen zich aan bestraffing zou onttrekken.

Artikel 47

Eervol ontslag wordt aan de werkmán door het bevoegde gezag verleend:

- a. in het geval, bedoeld in artikel 48;

- b. wegens ongeschiktheid voor zijn betrekking door ziels- of lichaamsgebreken, blijkende uit het geneeskundig onderzoek van een bij landsbesluit te benoemen commissie van deskundigen;
- c. op eigen verzoek.

Artikel 48

De werkmán, die de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, wordt met de laatste dag der volgende maand ontslagen, tenzij het bevoegde gezag in bijzondere gevallen anders beslist.

HOOFSTUK V

Slotbepalingen

Artikel 49

Voor de toepassing van deze landsverordening wordt onder het bevoegde gezag verstaan de betreffende minister.

Artikel 50

Deze landsverordening kan worden aangehaald als Werkliedenverordening.